

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ: ПЕРСПЕКТИВИ І ЗДОБУТКИ

Матеріали навчально-наукової
конференції з міжнародною участю
24 березня 2022 року

м. Полтава – 2022

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ: ПЕРСПЕКТИВИ І ЗДОБУТКИ

Матеріали навчально-наукової конференції
з міжнародною участю
24 березня 2022 року

ПОЛТАВА – 2022

Основний документ, який заповнюють студенти під час занять на кафедрі, – направлення на МСЕК. На кожному занятті відповідно до навчальної теми заповнюється щоденник у “Медичній карті амбулаторного хворого” (форма № 025/о).

Вивчаючи профілактичну діяльність у практиці сімейного лікаря, студенти ознайомлюються з показаннями і протипоказаннями до санаторно-курортного лікування, правилами оформлення документів при санаторно-курортному відборі, заповнюючи «Довідку для одержання путівки» (ф. 070/о) і санаторно-курортну карту (ф. 072/о) відповідно до навчальної теми.

Електрокардіографія – основний інструментальний метод первинного обстеження хворих у загальній лікарській практиці. Від умінь лікаря інтерпретувати ЕКГ залежить своєчасність лікування, а нерідко — подальша доля пацієнтів. Студентам запропоновано для розшифрування 12 варіантів електрокардіограм пацієнтів із різною серцево-судинною патологією.

Освітній процес під час пандемії CoViD-19 відбувається в особливих умовах, що вимагає пошуку альтернативних підходів, ефективних інструментів і методик. В умовах дистанційного навчання застосовуються автоматизовані платформи для заповнення медичної документації, тестування, які наведені в робочому зошиті, з метою об'єктивізації контролю якості знань студентів, наприклад, Google Class.

Отже, на сучасному етапі навчання маємо багатоваріантність форм і методів освітніх технологій, спрямованих на якісне засвоєння знань здобувачами вищої освіти, формування клінічного мислення, набуття досвіду опрацювання навчального матеріалу, відпрацювання практичних навичок в умовах, максимально наближених до повсякденної праці лікаря загальної практики, які дозволяють повною мірою готувати висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців.

Список використаної літератури

1. Використання ділової гри як активної методики навчання майбутніх лікарів загальної практики-сімейної медицини /Трибрат Т.А., Казаков Ю.М., Чекаліна Н.І [та ін.] // «Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти»: матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю, 25 березня 2021 р. – Полтава, 2021. – С. 269-271.
2. Інноваційні технології дистанційного навчання / Т.А.Трибрат, Ю.М. Казаков, Н.І. Чекаліна [та ін.] // матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю «Актуальні питання підвищення якості освітнього процесу», присв. 30-річчю Незалежності України. Яремче, 24 вересня 2021 р. – С.50.
3. Симуляційне навчання як метод для набуття практичних навичок та обов'язкова складова медичної освіти /Ю.М.Казаков, В.Д.Сакевич, Т.А.Трибрат [та ін.] //Матеріали доп. Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю «Актуальні питання вищої медичної (фармацевтичної) освіти: виклики сьогодення та перспективи їх вирішення», 20-21 травня 2021 р. – Тернопіль, 2021. – С.217-219.
4. Шляхи вдосконалення навчального процесу з клінічних дисциплін в умовах дистанційного навчання / Н.І. Чекаліна, Ю.М. Казаков, Т.А. Трибрат [та ін.] // Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти: матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю, 25 березня 2021 р. – Полтава, 2021. – С. 281-283.

ЕТИЧНА ПІДГОТОВКА Й ВИХОВАННЯ ТА ПРИНЦИПИ ПРОФЕСІЙНОЇ ЧЕСТІ, ГУМАНІЗМУ, ЛЮДСЬКОЇ ПОРЯДНОСТІ Й ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

Федотенкова Н.М., Соколенко В.М., Шарлай Н.М., Весніна Л.Е., Жукова М.Ю., Павленко Г.П., Журавльова А.О.

Проаналізовано інноваційні технології теоретичної й практичної підготовки лікаря в сучасному ЗВО. Наведено предметні й соціальні контексти педагогічної діяльності лікарів. Визначено етичну підготовку й виховання.

Ключові слова: честь, медична етика, безперервний професійний розвиток.

The innovative technologies of theoretical and practical training of a doctor in the modern medical center have been analyzed. Subject and social contexts of the pedagogical activity of doctors are given. Determined moral training and education.

Key words: honor, medical ethics, continuous professional development.

На сучасному етапі розвитку вищої медичної освіти й системи охорони здоров'я України відбувається чимало важливих нововведень, покликаних наблизити відповідні аспекти життя нашої держави до високого цивілізаційного рівня, збагатити українську медицину новими досягненнями, що дозволять поліпшити якість життя населення, підвищити його тривалість.

Водночас, вітчизняні традиції, зорієнтовані на ментальність українського суспільства, зберігають свою вагу в справі підготовки лікаря. На тлі поліпшення технологічного складника медичної освіти не втрачають значущості й питання духовності, світогляду, внутрішнього світосприйняття. Формування цих якостей у майбутніх лікарів забезпечується через оволодіння системою біоетичних компетентностей і наукових основ медичної деонтології, ідеологічні підґрунтя яких були закладені наприкінці XIX століття в науково-педагогічній діяльності М.В. Скліфосовського й продовжені в теоретичних дослідженнях і в практичній діяльності лікарів і вчених у галузі медицини.

Визнання медичної етики важливим складником підготовки фахівця вимагає від лікаря постійної ретельної роботи над собою не лише в професійному, а й у моральному аспектах. На нашу думку, етична підготовка й виховання на принципах професійної честі, гуманізму, людської порядності й відповідальності передбачає врахування особливостей у освітньому процесі вищої медичної школи [2]. Сучасні педагоги зазначають, що лікар, який оволодів професійно орієнтованою діяльністю й відповідною системою знань на етапі здобуття вищої освіти, має самостійно навчатися, оптимально поєднуючи навчальну, професійно-практичну й наукову діяльність в умовах

безперервної освіти.

С. Максименко безперервну медичну освіту трактує як навчання, яке здійснюється особою після того, як вона закінчила базовий медичний заклад, або після спеціалізації і сприяє підвищенню компетентності фахівця. Цілком зрозуміло, що лише зовнішньої регуляції цього процесу для його ефективності недостатньо, тож формування мотивації до постійного професійного саморуку лікаря належить до безперечних завдань медичного ЗВО.

У стандартах Всесвітньої федерації медичної освіти термін «безперервна медична освіта» замінено на «безперервний фаховий розвиток» [1]. Безперервний фаховий розвиток в умовах сьогодення є професійним обов'язком кожного лікаря й головною передумовою підвищення якості вищої медичної освіти загалом. Саме процес оновлення освіти в медицині має спрямовуватися на поєднання зусиль трьох органічно пов'язаних складників: держави, медичного закладу вищої освіти й самого лікаря. Лише таке поєднання забезпечить виконання головного завдання вищої медичної школи – підготовки й формування фахівця високого ґатунку, який може реалізувати свої знання на практиці.

Перехід освітньої теорії в практику, безперервна освіта та саморозвиток і самовдосконалення студентів стали провідними, невід'ємними складниками моделі професійної підготовки лікаря XXI століття. Світова федерація медичної освіти (WFME) розробила певні стандарти для лікарів під назвою «Безперервний професійний розвиток» ще 2003 року. У серії цих стандартів є такий девіз: «Освіту не можна вважати підготовкою до життя, адже освіта – це і є життя». Безперервний професійний розвиток (БПР) передбачає, що в ідеалі саме лікар несе професійну відповідальність за підтримку власної компетенції на належному рівні. Проте сучасна українська система безперервного професійного розвитку для лікарів не відповідає стандартам WFME. Як стверджують розробники посібника «Рекомендації щодо подальшого розвитку вторинної медичної допомоги в Україні», це все ще система призначення й затвердження кваліфікації для лікарів. Базові освітні форми досі використовують тематичні вдосконалення й передатестаційні цикли без права лікаря на вибір ефективної форми БПР.

Ці ідеї трансформувалися в сучасній системі підготовки фахівців медичної галузі. В Україні розроблено, апробовано й упроваджено в практику систему управління якістю вищої медичної освіти й сертифікації підготовки медичних кадрів. Система реалізується за допомогою сучасних методик зовнішнього стандартизованого тестування – ліцензійних тестових екзаменів, спрямованих на визначення професійної компетентності майбутніх лікарів на додипломному й післядипломному етапах навчання. Ліцензійні тестові іспити дозволяють установити відповідність професійної компетентності кожного випускника мінімально необхідному рівню, надають закладам вищої освіти, державі й громадськості об'єктивний інструмент для проведення оцінки й самооцінки якості підготовки медичних кадрів [4].

З метою підвищення можливості отримання якісного результату в сучасній вищій медичній освіті упродовж останніх років відбулися зміни в нормативній базі (перехід на новий навчальний план, запровадження законодавчої бази кредитно-модульної системи організації навчального процесу), уведено державну атестацію; згідно з принципами забезпечення якості освіти оновлюється матеріально-технічна база навчальних закладів, запроваджуються нові інформаційно-комунікаційні технології організації навчального процесу.

До процесу навчання майбутніх медиків уведено курси, які сприятимуть усвідомленню майбутніми медичними працівниками необхідності профілактики й ранньої діагностики різних захворювань.

Проте, незважаючи на оновлення змісту навчання й упровадження низки психологічних і педагогічних дисциплін, загалом педагогічній підготовці майбутніх лікарів у освітньому процесі українських медичних ЗВО нині, на жаль, належної уваги не надають, її не розцінюють як важливу. Водночас, ми не можемо не погодитися з твердженням, що медична освіта передбачає підготовку фахівців до виконання функцій організатора допомоги пацієнту, наставника, співрозмовника, тобто вимагає якостей, притаманних педагогові.

У деяких дослідженнях [3] справедливо зазначається, що для організації догляду за хворим медичний працівник зобов'язаний знати, що його діяльність має спрямовуватися на розв'язання не лише медичних проблем, а й психологічних і соціальних, пов'язаних із впливом на особистість хворого педагогічними засобами.

Це актуалізує предметний і соціальний контексти педагогічної діяльності лікарів та відображає її зміст у їхній професійній підготовці, дає змогу формувати й розвивати педагогічну техніку як основу педагогічної майстерності.

Отже, упровадження інноваційних технологій теоретичної й практичної підготовки лікаря в сучасному ЗВО передбачає:

- цілеспрямоване використання на теоретичних і практичних заняттях із педагогічної підготовки досягнень психології й педагогіки, інноваційних технологій навчання, які підвищують ефективність професійно-педагогічної діяльності;
- застосування контекстного навчання, що забезпечує цілісне уявлення студентів про предметний і соціальний зміст професійно-педагогічної діяльності;
- зорієнтованість технологій педагогічної підготовки сімейних лікарів на вироблення системи внутрішніх засобів регуляції професійно-педагогічних дій;
- постійний моніторинг сформованості компонентів педагогічної компетентності студентів і коригування педагогічної підготовки за його результатами.

Список використаної літератури

1. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584 URL: <https://zp.edu.ua/sites/default/files/konf/metod-rekomendacziyi> (дата звернення: 18.10.2021).
2. Микитюк О. М. Становлення та розвиток науково-дослідної роботи у вищих педагогічних закладах України (історико-педагогічний аспект). Харків : ОСВ. 2001. 256 с.
3. Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України) : зб. наук. праць. Київ : Видавничий дім «Сам». 2017. 400 с.
4. Рекомендації щодо подальшого розвитку вторинної медичної допомоги в Україні. Проект ЄС "Сприяння реформі вторинної медичної допомоги в Україні". URL: <https://eu-shc.com.ua/book1.html> (дата звернення: 18.10.2020).